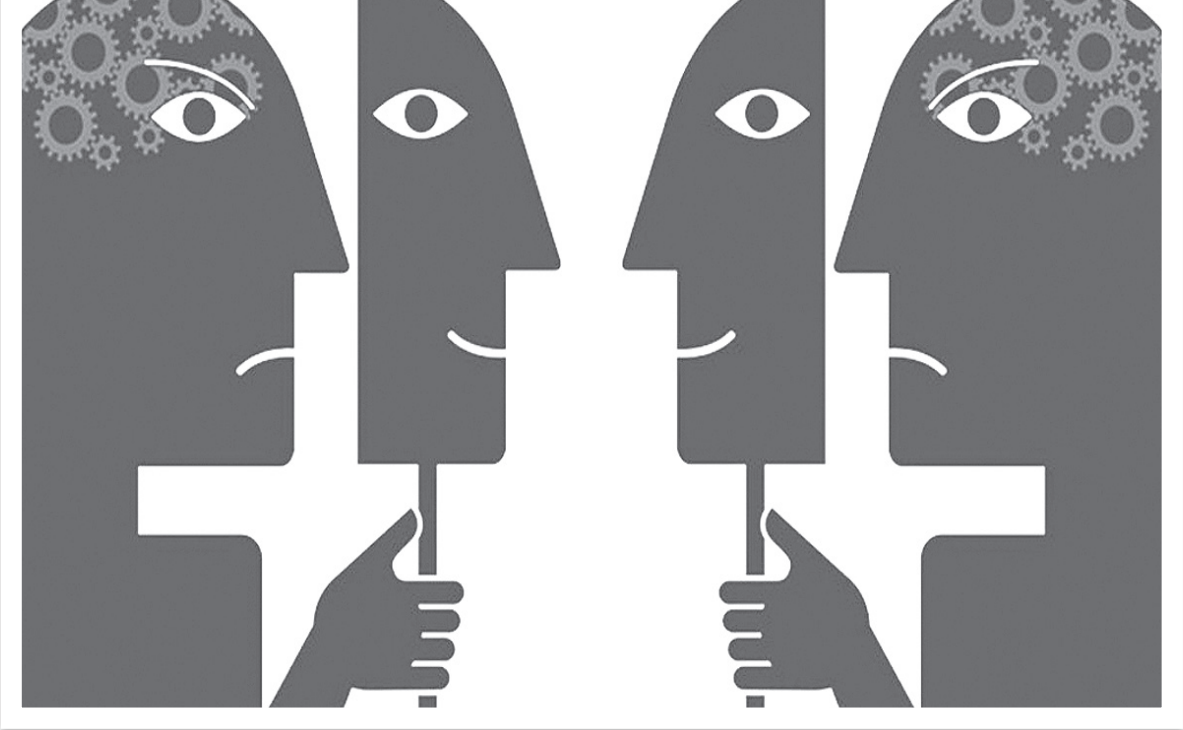

سبک رفتار

همه ما دروغ می‌گوییم، فقط شکلش فرق می‌کند!

ناراستی با هزار چهره در زندگی مان پرسه می‌زند

▀ ایلاجغری

ترویج دروغ‌گویی در جامعه چه نشانه‌هایی دارد؟ آیا کمی که دروغ بگوییم آن هم هر چند وقت یکبار، معنی‌اش این است که دروغ‌گو نیستیم؟ وقتی می‌گوییم دروغ‌گویی بد است، آیا به راستی هم به آن معتقد هستیم یا به صرف اینکه می‌دانیم کار درست‌ی نیست، آن را بد می‌دانیم؟ آیا ما دروغ می‌گوییم؟
دروغ چیست؟ آیا برخی از رفتارها و سخنان ما که خودمان می‌دانیم واقعی نیست، ولی مخاطب برداشتی از آن خواهد کرد که ما می‌خواهیم، دروغ محسوب می‌شود؟
دروغ در دانشنامه آزاد اینگونه تعریف شده‌است: «دروغ

▀ دروغ، در هر شرایطی دروغ است

با تعریفی که از دروغ ارائه شد، می‌توان این برداشت را کرد شاید از هنگام بیدار شدنمان از صبح همین امروز تا به این لحظه که در حال خواندن این نوشته هستیم، بارها و بارها با رفتار و کردار و حالت‌های بدن خود به اطرافیان خود دروغ گفته باشیم و در واقع ناراستی با هزار چهره در زندگی مان پرسه می‌زند. شاید همین امروز برای اینکه از دست فرزند خردسال مان که با سماجت اصرار داشته به بوستان کنار خانه بریمش و ما به دلایلی امکان بردن او را به آنجا نداشته‌ایم، به ناچار چیزی را خلاف واقعیت به او گفته باشیم. مثلاً عزیزم، امروز کرونا به پارک آمده و رفتن ما به آنجا خطرناک است، چون ممکن است بیمار شویم. هر وقت آنجا را ضدعفونی کردند به پارک می‌رویم و بازی می‌کنیم.

شاید بسیاری بگویند: ای بابا این حرفی که به یک بچه زدیم که نمی‌شود دروغ، مادرش کلافه شده و ناچار بوده است که برای رهایی اعصابش از دست او چیزی بگوید تا بچه دست از سرش بردارد، غیر از این کاری نمی‌توانست انجام دهد. در پاسخ می‌توان گفت درست است که دو جمله کوتاه به خردسالی گفته شده که تأثیری هم در زندگی ایجاد نمی‌کند و به زودی هم فراموش می‌شود، اما هر چه باشد کلامی نادرست و غیرواقعی و در واقع دروغ است. بگذاریم از اینکه اثرش را نیز با امواج و انرژی دروغی که به همراه دارد بر ارتباط آن مادر و فرزند و زندگی‌شان خواهد گذاشت و این اثر با تکرار موارد مشابه بیشتر هم خواهد شد.

▀ دروغ می‌گوییم و توجیه می‌کنیم

حشمت‌نثایی کارمند آموزش و پرورش می‌گوید: «در خودرو کنار راننده تاکسی نشسته بودم که راننده از

آنها ترویج جویی اعتمادی در جامعه‌است.

محباطون دوست که مادر دختری ۱۲ساله است، می‌گوید: «سهال پیش قبل از ماجرای کرونا برای موجه کردن غیبت دخترم که به دلیل بیماری نتوانسته بود دو روز به مدرسه برود به دفتر مدرسه مراجعه کردم. از آنجا که می‌دانستم بدون ارائه گواهی پزشکی غیبت او موجه نخواهد شد، او را به مطب یکی از پزشکان محل که در یکم از کوچ‌های تو در تو دور از خیابان اصلی قرار دارد، بردم. دکتر برای فرزندم دو روز استراحت در نظر گرفته بود که گواهی مرخصی‌اش را نیز بنا بر تشخیص صادر کرده بود. آن پزشک در محل چندان شناخته شده نبود و خیلی‌ها اسمش را نمی‌دانستند. معاون دبستان به محض دیدن گواهی مرخصی، آن را چند بار زیر و رو کرد. سؤالات تردیدآمیزی می‌پرسید که این برگه را از کدام دکتر گرفته‌ای؟ همه اولیا از دو سه دکتر که این اطراف است گواهی می‌آورند، این دکتر اصلاً کیست؟ اصلاً چنین دکتری وجود دارد؟

معاون انقدر سؤالاتی از این دست پرسید که تاب نیاوردم. به او گفتم: گویا اطراف شما دروغ زیاد است و زیاد دروغ می‌شنوید، اگر نه تا این اندازه دیگران را دروغ‌گو نمی‌دیدید. این گواهی هم مهر دارد و هم تاریخ و هم هر آن چیزی را دارد که تمام گواهی‌های مرخصی دارند. شماره تلفن مطب هم پای مهرش هست و می‌توان نشانی مطب را هم به راحتی پیدا کرد. اگر من دروغ گفتم‌ام و او از دروغویی دیگران شکوه می‌کرد و دروغ خودش را توجیهی برای پرکاری‌اش می‌دانست!»

▀ عامل اصلی بی‌اعتمادی در جامعه

کلام و رفتاری که ناراست است و صداقت ندارد، ناراستی‌های دیگری نیز در پی خواهد داشت که یکی از

سبک زندگی

سبک زندگی ۸۸۴۹۴۷۱

نگاه

کلید تمام بدی‌ها را دور بیندازیم

دروغ برادر ترس است!

▀ همایرانی

م‌برای چه دروغ می‌گوییم؟ دلیل واقعی دروغ چیست؟ آیا فرد دروغ‌گو انسانی بزدل است؟ عامل اصلی و آنچه وادار مان می‌کند که دروغ بگوییم چیست؟ آیا می‌توان دروغ گفت و درست‌کار هم بود؟
نظر اسلام درباره دروغ و دروغ‌گویی چیست؟

«ترسیدم کارم به جاهای باریک بکشد و معلم از کلاس بیرونم کند، برای همین الکی گفتم، مادر بزرگم مرخص بودو نتوانستم تکالیفم را انجام بدهم.» به همین یک جمله اگر با دقت نگاه کنیم عامل اصلی بیشتر دروغ‌ها ایمان را می‌توانیم پیدا کنیم؛ یعنی ترس را. عاملی که در بسیاری از موارد زندگی، دلیل اصلی اشتباهاتمان است. شاید از این روست که اسلام نیز ترس را برادر شیطان می‌داند، چون به نظر می‌رسد عامل اصلی بیشتر خطاهای ماست. در واقع دروغ برادر ترس است.

▀ می‌ترسیم و دروغ می‌گوییم

روست که امام علی(ع) می‌گوید: هیچ بدی و زشتی بدتر از دروغ‌گویی نیست.

▀ حتی برای شوخی هم دروغ نگویم

حتماً شما هم شنیده‌اید که برخی برای بازگوکردن ماجری، به قول معروف بیازداغش را زیاد می‌کنند و ماجرا را به گونه‌ای که دور از واقعیتش است، تعریف می‌کنند. گاهی بسیاری از ما برای اینکه دیگران را بخندانیم حرف‌هایی می‌زنیم و رفتارهایی داریم که راست نیست و تنها برای سرگرم کردن خود و دیگران توسط ذهن خودمان ساخته و پرداخته شده است. اسلام حتی اینها را که در اصطلاح لقب چاخان به آنها می‌دهیم و همین‌طور نظایر آنها را دروغ‌گویی می‌داند، در این باره احادیثی به جا مانده است. به‌طور مثال از پیامبر اسلام(ص) روایت شده که فرموده‌اند: «وای بر کسی که دروغ می‌گوید تا دیگران را با آن بخنداند. وای بر او وای بر او.»

▀ کلید تمام بدی‌هاست

در حدیثی از امامان تا جایی دروغ و ناراستی مورد شمت‌ات قرار گرفته‌است که آن را کلید تمام پلیدی‌ها در نظر گرفته‌اند. امام حسن عسکری(ع) در این‌باره می‌فرماید: «تمام پلیدی‌ها و زشتی‌ها در خانه‌ای نهاده شده که کلید آن آنها می‌گردد.» این حدیث به این معناست که کلید همه بدی‌ها را دور بیندازیم.

باحادیثی که نقل شد و بررسی برخی مشکلات که در موارد مختلف زندگی‌مان وجود دارد، در این‌باره فرموده است: «دروغ‌گویی عیبی نیست برای خرید یک کالا وقت خود را تلف می‌کند، در فروشگاه‌های مختلف به دنبال همان جنس با ارزان‌ترین قیمت گشت، چون همه عاقلان دروغ‌گویی رسوایی و بی‌اعتمادی و خواراست، انسان با ایمان هم می‌داند که عواقب وخیم و غیرقابل بخششی دارد.»

بزرگان عالم معنا همواره بر راستگویی و درستکاری تأکید داشته‌اند. تا جایی که در ادیان مختلف روایات بسیاری درباره آن شده است. یکی از این روایات از این قرار است که مردی نزد رسول خدا رسید و عرض کرد: نماز نمی‌خوانم، عمل منافی عفت انجام می‌دهم، دروغ می‌گویم، کدام را نخست ترک کنم؟ حضرت محمد(ص) فرمود: دروغ را. آن مرد در محضر پیامبر تعهد کرد که هرگز دروغ نگوید. هنگامی که بیرون رفت و سوسه‌های شیطانی برای عمل منافی عفت در دل او پیدا شد، اما بلافاصله فکر کرد که اگر فردا پیامبر(ص) از او را مرتکب نشده، دروغ است و اگر راست بگوید حد بر او جاری می‌شود. همین‌گونه در رابطه با سایر کارهای خلاف، این فکر و ترک دروغ، سرچشمه ترک همه گناهان او شد. وقتی خود را ملزم کنیم به راستگویی آیا می‌توانیم تخلفی انجام دهیم؟ پاسخ منفی این پرسش در روایتی فرموده است: «دروغ‌گویی عیبی رسواکننده است.» (چون معمولاً دروغ پس از مدتی آشکار می‌شود و انسان دروغ‌گو در بین مردم رسوا می‌گردد.)

▀ یکی از دلایلی که اسلام از پیروانش

می‌خواهد که دروغ نگویند، درد رسوایی است. علی(ع) در این‌باره فرموده است: «دروغ‌گویی عیبی رسواکننده است.» (چون معمولاً دروغ پس از مدتی آشکار می‌شود و انسان دروغ‌گو در بین مردم رسوا می‌گردد.)

▀ دیرستانی با پرداخت مبلغ ویزیت، برگه مرخصی سه

روزهای از پزشک گرفتند و رفتند. رفتار معاون مدرسه را به یاد آوردم که با بی‌اعتمادی به گواهی دخترم نگاه می‌کرد. آن روز درک کردم که دروغ حتی اگر از کسی شنیده شود که نمی‌شناسمش و آن دروغ نیز برگرفته از زندگی من نباشد، اما می‌تواند تاچه اندازه بر زندگی‌ام اثر بگذارد.»

راه‌هایی وجود دارد که می‌توان از طریق آنها به دروغ‌گویی افراد پی برده راه‌هایی که بسیاری از آنها به علمی نیز دار، ولی راه جالبی نیز در این باره وجود دارد که می‌توان با اعتماد به آن راستی تشخیص داد. این صورتی که به‌عنوانی شاید کمی دشوار باشد، اما در صورتی که بتوانیم به آن دست پیدا کنیم از بهترین راه‌ها خواهد بود و آن راهی نیست جز توجه به ندای قلب. همان‌طور که دست‌های تشخیص دروغ با یافت امواج دروغ می‌توانند سخن ناراست را تشخیص ههد، قلب و آگاهی درونی ما نیز توانایی تشخیص این امواج را از طریق معنوی دارد.

شاید این کار در ابتدا این نشان بدهد که می‌خواهیم مع دروغ نگویند، درد رسوایی است. علی(ع) در این‌باره فرموده است: «دروغ‌گویی عیبی رسواکننده است.» (چون معمولاً دروغ پس از مدتی آشکار می‌شود و انسان دروغ‌گو در بین مردم رسوا می‌گردد.)

دیرستانی با پرداخت مبلغ ویزیت، برگه مرخصی سه روزهای از پزشک گرفتند و رفتند. رفتار معاون مدرسه را به یاد آوردم که با بی‌اعتمادی به گواهی دخترم نگاه می‌کرد. آن روز درک کردم که دروغ حتی اگر از کسی شنیده شود که نمی‌شناسمش و آن دروغ نیز برگرفته از زندگی من نباشد، اما می‌تواند تاچه اندازه بر زندگی‌ام اثر بگذارد.»

▀ توجه به معنویت و ندای قلب برای راستگویی

راه‌هایی وجود دارد که می‌توان از طریق آنها به دروغ‌گویی افراد پی برده راه‌هایی که بسیاری از آنها به علمی نیز دار، ولی راه جالبی نیز در این باره وجود دارد که می‌توان با اعتماد به آن راستی تشخیص داد. این صورتی که به‌عنوانی شاید کمی دشوار باشد، اما در صورتی که بتوانیم به آن دست پیدا کنیم از بهترین راه‌ها خواهد بود و آن راهی نیست جز توجه به ندای قلب. همان‌طور که دست‌های تشخیص دروغ با یافت امواج دروغ می‌توانند سخن ناراست را تشخیص ههد، قلب و آگاهی درونی ما نیز توانایی تشخیص این امواج را از طریق معنوی دارد. شاید این کار در ابتدا این نشان بدهد که می‌خواهیم مع دروغ نگویند، درد رسوایی است. علی(ع) در این‌باره فرموده است: «دروغ‌گویی عیبی نیست برای خرید یک کالا وقت خود را تلف می‌کند، در فروشگاه‌های مختلف به دنبال همان جنس با ارزان‌ترین قیمت گشت، چون همه عاقلان دروغ‌گویی رسوایی و بی‌اعتمادی و خواراست، انسان با ایمان هم می‌داند که عواقب وخیم و غیرقابل بخششی دارد.»

بزرگان عالم معنا همواره بر راستگویی و درستکاری تأکید داشته‌اند. تا جایی که در ادیان مختلف روایات بسیاری درباره آن شده است. یکی از این روایات از این قرار است که مردی نزد رسول خدا رسید و عرض کرد: نماز نمی‌خوانم، عمل منافی عفت انجام می‌دهم، دروغ می‌گویم، کدام را نخست ترک کنم؟ حضرت محمد(ص) فرمود: دروغ را. آن مرد در محضر پیامبر تعهد کرد که هرگز دروغ نگوید.

هنگامی که بیرون رفت و سوسه‌های شیطانی برای عمل منافی عفت در دل او پیدا شد، اما بلافاصله فکر کرد که اگر فردا پیامبر(ص) از او را مرتکب نشده، دروغ است و اگر راست بگوید حد بر او جاری می‌شود. همین‌گونه در رابطه با سایر کارهای خلاف، این فکر و ترک دروغ، سرچشمه ترک همه گناهان او شد. وقتی خود را ملزم کنیم به راستگویی آیا می‌توانیم تخلفی انجام دهیم؟ پاسخ منفی این پرسش در روایتی فرموده است: «دروغ‌گویی عیبی رسواکننده است.» (چون معمولاً دروغ پس از مدتی آشکار می‌شود و انسان دروغ‌گو در بین مردم رسوا می‌گردد.)

ترسیدند اگر راستش را بگویند، در جایی درز کند که مدرسه سه به بهانه ارائه کتاب، پول اضافه از دانش آموزان می‌گیرد. یعنی یک کار نادرست، دروغ‌ها، پنهان کاری‌ها و در دسرهای دیگری را ایجاد کرده بود

کند و به جای کتاب‌هایش به ارزش ۸۳هزار تومان به مدرسه بدهد. آن هم در شرایطی که به دلیل رعایت پروتکل‌های بهداشتی این همه زمینه چیده بودم که ممنون و بدون نگرانی به مدرسه بروم. هنوز نمی‌دانم چرا دو مسئول مدرسه هیچ کدام این نکته را به من نگفتند که به خاطر پرداخت مبلغ مورد نظر لازم است که حضوری به مدرسه برویم و کتاب‌ها را بگیریم! بگذریم از اینکه گرفتن این مبلغ به راستی چقدر با محاسبات مالی مدرسه جور درمی‌آمد. من چند بار پرسیدم که دلیل مخالفت‌شان با یک دقیقاً چیست و آنان صادقانه مطرح نکردند که موضوع چیست؛ کسی چه می‌داند، شاید ترسیدند که اگر راستش را بگویند، در جایی درز کند که مدرسه به بهانه ارائه کتاب، پول اضافه از دانش‌آموزان می‌گیرد. یعنی یک کار نادرست، دروغ‌ها، پنهان کاری‌ها و در سرهای دیگری را ایجاد کرده بود.